

Het mag wél van de AVG! *(als je je zaken op orde hebt)*

Raad op zaterdag
16 september 2023

Johannes Homan
Rozemarijn Smink

INFORMATIE
BEVEILIGINGS
DIENST

Wat gaan we doen vandaag?

- Quizje om mee op te warmen
- Korte introductie AVG / Privacy
- De gemeente en privacy
- Casus
- Hoe weet ik of mijn gemeente goed bezig is?

Quizje om mee op te warmen

Mag je de BRP gebruiken om de adressen te achterhalen van 80-plussers om hen een brief te sturen met daarin een uitnodiging voor een gesprek over ouderenwelzijn?

- A) Nee, dat mag niet van de AVG
- B) Nee, dat mag niet van de Wet BRP
- C) Ja hoor, het is een taak van de gemeente ouderen hierover te informeren
- D) Ja hoor, zolang de ouderen maar zelf kunnen bepalen of ze wel of niet in gesprek gaan

Quizje om mee op te warmen

Mag je de BRP raadplegen om het adres te achterhalen van een gouden bruidspaar, zodat de burgemeester een bloemetje kan komen brengen?

- A) Nee, dat mag niet van de AVG
- B) Nee, dat kan alleen als familie het bruidspaar aanmeldt en het adres daarbij verstrekt
- C) Ja hoor, zolang de gemeente daar zelf een werkwijze voor heeft vastgelegd is dat prima
- D) Geen probleem, dat mag altijd als je een bloemetje wilt komen brengen

Quizje om mee op te warmen

Mag je de BRP gebruiken om adressen te achterhalen van 80-plussers om die vervolgens te verstrekken aan een ouderenwelzijnsorganisatie die deze ouderen een huisbezoek komt brengen?

- A) Nee, dat mag niet van de AVG
- B) Nee, dat mag alleen als de ouderen daar toestemming voor geven
- C) Ja hoor, zolang de ouderen zelf maar kunnen bepalen of ze wel of geen bezoek wensen
- D) Ja hoor, de gemeente kan zelf bepalen aan welke partij ze deze gegevens verstrekken

VOORPAGINA

Hack bij gemeente Hof van Twente veroorzaakt door te simpel wachtwoord

AP wil opheldering over fraude-algoritme gemeenten

Datalek bij GGD: gegevens van miljoenen Nederlanders in criminele handen

Gemeente Buren: Daders ransomwareaanval gebruikten gestolen inloggegevens

Aantal cyberaanvallen op gemeenten verdubbeld

Gemeente Enschede krijgt boete van 600.000 euro vanwege wifitracking

Extra toezicht op gemeente Eindhoven vanwege privacyrisico's

AP: centrale database paspoortgegevens groot risico

Belastingdienst krijgt 3,7 miljoen euro AVG-boete voor illegaal toeslagensysteem

AP: Zorgen over intern toezicht gemeente Amsterdam

Korte introductie AVG

- De EU: vrij verkeer van personen, kapitaal, diensten en goederen en vrije vestiging
- De AVG: de bescherming van persoonsgegevens (verantwoordingsplicht, betere handhaving) **en** het mogelijk maken van het vrije verkeer van persoonsgegevens
- Het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer is een grondrecht. Dat recht geven we invulling met de AVG, waarin de bescherming van persoonsgegevens wettelijk wordt bepaald.
- De AVG is een set open normen.

De AVG – privacy beginselen

- Rechtmatigheid, behoorlijkheid, transparantie
- Doelbinding
- Minimale gegevensverwerking (data minimalisatie)
- Juistheid
- Opslagbeperking
- Integriteit en vertrouwelijkheid
- Verantwoording
- Rechten van betrokkenen

De gemeente en de AVG

- Gemeenten verwerken constant persoonsgegevens
- Gedwongen winkelnering
- Gemeenten: afweging tussen belangen van inwoners en medewerkers (persoonlijke levenssfeer) en de belangen van de gemeente (het uitvoeren van gemeentelijke taken).

- Verantwoording: Wat hebben wij gedaan om de gegevens van de inwoners en medewerkers te beschermen?
- Transparantie: hoe hebben wij de inwoners en medewerkers geïnformeerd?
- Rechten van betrokkenen: Hoe kunnen inwoners die uitoefenen?
- **Wat voor gemeente willen wij zijn op dit gebied?**

Verplichte hulpmiddelen

- Register van verwerkingen
- DPIA's
- Privacy by design/default-principe
- Effectieve informatiebeveiliging
- Melden datalekken
- Functionaris Gegevensbescherming

Gegevensbescherming: wie is daarvoor verantwoordelijk binnen de gemeente?

Gemeentelijke actoren

- College van B&W
- Gemeenteraad
- Gemeentesecretaris
- Privacy Officer
- Functionaris Gegevensbescherming

We willen fraude aanpakken!

- De gemeente, het UWV, de SVB en de belastingdienst willen gezamenlijk fraude met voorzieningen (uitkeringen, toeslagen, etc.) tegengaan
- Het college stelt voor om de volgende gegevens te koppelen: arbeid, boetes en sancties, fiscale, roerende en onroerende goederen, handel, huisvesting, identificerende gegevens, inburgering, naleving, onderwijs, pensioen, re-integratie, schulden, uitkeringen, toeslagen en subsidies, vergunningen en ontheffingen.
- Die koppeling van gegevens vindt alleen plaats onder inwoners die in bepaalde wijken in de gemeente wonen.
- In het plaatselijke sufferdje heeft een alineaatje informatie over dit project gestaan.

We willen fraude aanpakken!

- Die gegevens worden door alle partijen in één box gestopt.
- Het systeem maakt een vergelijking en bepaalt of er risico's zijn te ontdekken. Hoe die risico's tot stand komen is onduidelijk.
- In die box wordt gekeken of er op adresniveau meer dan één 'hit' is. Dat adres krijgt dan een risicomelding.
- Een risicomelding wordt onder alle deelnemende partijen besproken. Daaruit volgt: gaan we er iets mee doen? Administratief onderzoek of huisbezoek?

Afgaande op de privacy beginselen, wat denken jullie dan?

- Rechtmatigheid, behoorlijkheid, transparantie
- Doelbinding
- Minimale gegevensverwerking (data minimalisatie)
- Juistheid
- Opslagbeperking
- Integriteit en vertrouwelijkheid
- Verantwoording
- Rechten van betrokkenen

Ondersteunende vragen

- Wat is onze taak?
 - Wat is het doel?
 - Is er een noodzaak?
 - Is er een grondslag?
 - Is er een risico voor betrokkenen?
-
- Benieuwd naar nog meer ondersteunende vragen? Raadpleeg dan de IBD [Gesprekskaartjes voor de Gemeentesecretaris!](#) (uw gemeentesecretaris ontvangt deze kaarten binnenkort via de post)

Hoe weet ik of mijn gemeente goed bezig is?

- Er is een actueel register van verwerkingen
- Er is een overzicht van risicovolle verwerkingen
- Er worden regelmatig DPIA's uitgevoerd (op nieuwe en reeds bestaande processen)
- De gemeente gebruikt het VNG/IBD Borgingsproduct
- Gegevensbeschermingsincidenten worden vastgelegd en geanalyseerd
- De FG komt jaarlijks langs
- De gemeente voldoet aantoonbaar aan de BIO
- Er vinden periodiek bewustwordingsacties plaats
- ...
- ...

Welke vragen kan ik stellen bij nieuw beleid/een nieuw project?

- Zijn de risico's voor inwoners/medewerkers in kaart gebracht (is er een DPIA uitgevoerd)?
- Wat was het advies van onze FG?
- Als bij dit nieuwe beleid/project de risico's hoog zijn voor de inwoners, heeft het college dan een voorafgaande raadpleging bij de AP gedaan? Zo niet, waarom niet? Zo ja, is al bekend wat de AP hiervan vond?
- Kunnen wij aan onze inwoners/de media uitleggen wat we doen?
- Is dit nieuwe beleid/project in lijn met ons privacybeleid?
- Worden de inwoners op een goede manier geïnformeerd?
- Kunnen de inwoners hun rechten uitoefenen?

Sinds ons onderzoek van vorig jaar zijn meerdere gemeenten op het matje geroepen omdat ze zich niet aan hun verplichtingen houden. Ook is opnieuw uit onderzoek gebleken dat de Europese privacywet niet goed wordt nagekomen. Dat is onacceptabel. De ambitie moet echt omhoog, zodat burgers naar behoren beschermd worden.

"Het gaat er niet alleen om dat we dingen rechtmatig doen, maar dat we een mensenrecht beschermen."

Wethouder gemeente Nijmegen

Er wordt veel geld verdiend aan persoonsgegevens, er wordt op los geëxperimenteerd met data, en zien we dat ook criminelen het steeds meer gemunt hebben op de gevoelige informatie van mensen. De bescherming van persoonsgegevens moet dus een hele hoge prioriteit krijgen. Maar het minste wat overheden kunnen doen is zich houden aan de wet.

Bedankt voor uw aandacht!

*Heeft u aanvullende vragen? Of wilt u eens
verder in gesprek over dit onderwerp?*

privacy@vng.nl